

Technische briefing
Regionale Energie Strategie
Noord-Holland Noord

raadsleden, statenleden, AB-leden

22 mei 2019

Welkomstwoord

Frans Mencke, gemeentesecretaris Hoorn

Doel en programma

Odile Rasch

17:30 – 17:50	Inloop met buffet
17:50 – 18:00	Welkom door Frans Mencke
18:00 – 18:30	- Programma en doel van de bijeenkomst - Laatste actualiteiten - Toelichting systeemstudie
18:30 – 18:45	Vragen
18:45 – 19:50	Serious gaming in 5 groepen
19:50 – 20:00	Afsluiting & netwerkborrel

Laatste actualiteiten

Odile Rasch & Wies Thesingh

49% minder CO2 in
2030
t.o.v. 1990

Najaar 2018
Doorrekening

Voorjaar 2019
Uitwerking

Nu
**Doorrekening +
aanpassing**

Juni / oktober 2019
**Ondertekening
= start RES**

Meer dan 100 partijen verlagen de
CO₂- uitstoot van Nederland met
49% ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

PLANNING

ZOMER '18
Afspraken
op hoofdlijnen

ZOMER '18
Doorrekening
afspraken door PBL

V.A. SEPT '18
Uitwerking
afspraken

V.A. JAN '19
Start uitvoering
Klimaatakkoord

30 RES-regio's

- Nederland verdeelt in 30 RES regio's
- Ieder doet aandeel in landelijke doelstelling voor 2030: 35 TWh op land (49 TWh komt op zee)
- Regio bepaalt hoeveel, waar en hoe
- Noord Holland heeft 2 RES regio's:
 - Noord Holland Noord: West Friesland, Regio Alkmaar, Kop NH
 - Noord Holland Zuid: rest van de provincie

Wat staat er in een RES?

Elektriciteit:

- Regionaal aandeel in landelijke 35 TWh
- Projectlocaties (Energieakkoord) en zoekgebieden
- Netwerkanalyses energie-infrastructuur

Gebouwde omgeving:

- Regionale Structuur Warmte*
- Beschrijving van koppeling tussen potentiële aanbod en vraag
- Eerste beschrijving van warmte-toewijzing (afwegingskader)

Kwaliteit:

- Governance RES (besluitvorming, organisatie, participatie, procesinrichting)
- Ruimtelijke ordeningsprincipes

Samenwerken aan de energietransitie

- Regio is vol initiatief en innovatie
- Verantwoordelijkheid energietransitie delen: provincie, gemeenten, waterschappen, energiemaatschappijen, belanghebbenden, ondernemers en inwoners.
- De mogelijkheden leggen we vast in de Regionale Energietransitie Strategie 1.0 => Onze bijdrage aan de CO2-reductie van het Klimaatakkoord.
- Flexibel:
 - de energietransitie kost veel tijd, zal zeker tot discussie leiden, maar biedt ook kansen.
 - de RES wordt elke 2 jaar geactualiseerd: ruimte voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen

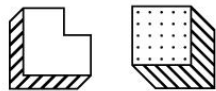
Planning vaststelling startnotitie

- Startnotitie door de stuurgroep NHN vastgesteld
- Colleges/GS/DB: voor de zomer
- Commissies en raden/staten/AB: na de zomer (sept/okt)
- Verwachte ondertekening Klimaatakkoord na het zomerreces
- Paragraaf gebouwde omgeving en elektriciteitsopwekking (RES) blijven naar verwachting ongewijzigd

Wat vinden we belangrijk?

- Uitwerking in deelregio's
- Ruimtelijke kwaliteit
o.a. meervoudig ruimtegebruik,
meerwaarde bij ruimtelijke inpassing,
ruimtelijke ordeningsprincipes
- Kosten efficiency
o.a. vraag en aanbod bij elkaar, netcapaciteit
is mede bepalend, betaalbaarheid
- Maatschappelijk draagvlak
- Samenwerking overheden en stakeholders
- Lokaal eigendom (streven 50%)

Waar wordt de RES uitgevoerd?

Tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.

Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu feugiat nulla facilisis at vero eros et accumsan et iusto odio dignissim qui blandit praesent [luptatum](#) zzril delenit augue duis dolore te feugait nulla facilisi.

Wanneer wordt de RES uitgevoerd?

Tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.

Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, [vel illum dolore](#) eu feugiat nulla facilisis at vero eros.

[Klik hier](#) om de kaart te bekijken

Hoe wordt de RES uitgevoerd?

Tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.

Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu feugiat nulla facilisis at vero eros et accumsan et iusto [odio dignissim](#) qui blandit praesent [luptatum](#) zzril delenit augue duis dolore te feugait nulla facilisi. Vero eros et accumsan et iusto odio dignissim qui blandit praesent [luptatum](#) zzril delenit augue duis dolore te feugait nulla facilisi.

Communicatie

Hoe

- Complex proces, communicatie eenvoudig en transparant
- Via gemeentelijke kanalen
- Geen publiekscampagne, wel procescommunicatie

Wat

- Regionaal netwerk lokale communicatie adviseurs
- Tools en formats vanuit programma: persbericht bij besluiten, infographics, ed.
- Website
 - Informatie over de RES
 - Kracht van de regio in beeld

www.energieregionhn.nl

Kaart

Energieregio Noord-Holland Noord

Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu feugiat nulla facilisis at vero eros et accumsan et iusto odio dignissim qui blandit praesent [luptatum](#) zzril delenit

Huiswerk: inventariseren

- Met regionale betrokkenen / belanghebbenden, experts / ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincie en waterschap.
- In kaart brengen:
 - expertise in de regio
 - huidige ruimtelijk en energetische situatie van de regio
- Na medio juni afsluitend atelier

Expert sessies

- Gedeeld begrippenkader en kennisniveau
- Gedeeld inzicht in methodiek en werking daarvan
- Gevoel bij diverse perspectieven, opties en samenhang
- Draagvlak en legitimatie uitkomsten later in proces
- Basis (feiten) voor uiteindelijke scenario's

Deelnemers:

Stakeholders met een rol en/of belang bij het onderwerp, overheden (leden stuurgroep NHN en ambtelijk experts).

Expert sessies

Expertsessies ‘Omgaan met effecten’

- Energie opwek en gebruik
- Natuur en landschap
- Ruimtegebruik en hinder
- Directe economie, werkgelegenheid en onderwijs
- Indirecte economie, werkgelegenheid en onderwijs
- Exploitatie (*werktitel*)

Expertsessies ‘Handreiking lokale praktijk’

- Quick wins
- Hulp bij innovatie
- Lokale initiatieven en eigendom
- Financiering

Geluiden uit de regio

- **Initiatieven** uit de samenleving die bijdragen aan de energietransitie vragen om andere gemeentelijke dienstverlening
- Leren van **innovaties**, waar lopen initiatieven tegenaan en hoe kunnen we deze knelpunten wegnemen?

Startmoment sept./okt.

- Vastellen Klimaatakkoord
- Vaststellen startnotitie door raden, staten en AB
- Startmoment met stakeholders (begin oktober)

Lokale ateliers – per gemeente

- Eind november/begin december
- Aan te passen aan lokale behoefte

Mogelijke agenda:

- presentatie over de opgave en scenario's
- bespreken en beoordelen scenario's
- bespreken mogelijke gebieden voor opwekking, becommentariëren op kaart
- met elkaar zoeken naar mogelijke plekken, door fiches van wind en zon neer te leggen op de kaart.

Capaciteit en expertise

Ondersteuning vanuit programma:

- Proces en inhoudelijke ondersteuning (opstellen RES):

APPM

Desicio

Tauw

CE Delft

Generation Energy

- Ruimtelijk ontwerpers (ontwerpend onderzoek)

Bright

FABRICations

PosadMaxwan

Generation Energy

Van Paridon & de Groot

Inzet vanuit gemeenten: tot en met concept RES

April – Juni

- Inventarisatie huidige situatie
- Landschappelijke kwaliteiten in beeld

Juni - September

- Expertsessies
- Voorbereiding scenario's

Besluitvorming startnotitie

September – November '20 (1-3 mnd na Klimaatakkoord)

- Ontwikkelen en visualiseren scenario's deelregio's

November – Januari '20 (3-5 mnd na Klimaatakkoord)

- Lokale ruimtelijke ateliers: toetsing en verrijking

Februari '20 (5-6 mnd na Klimaatakkoord)

- Uitwerking opgehaalde informatie
- Samenvoegen tot een bod

Stroomstudies Energie-infrastructuur

Noord Holland 2020-2050

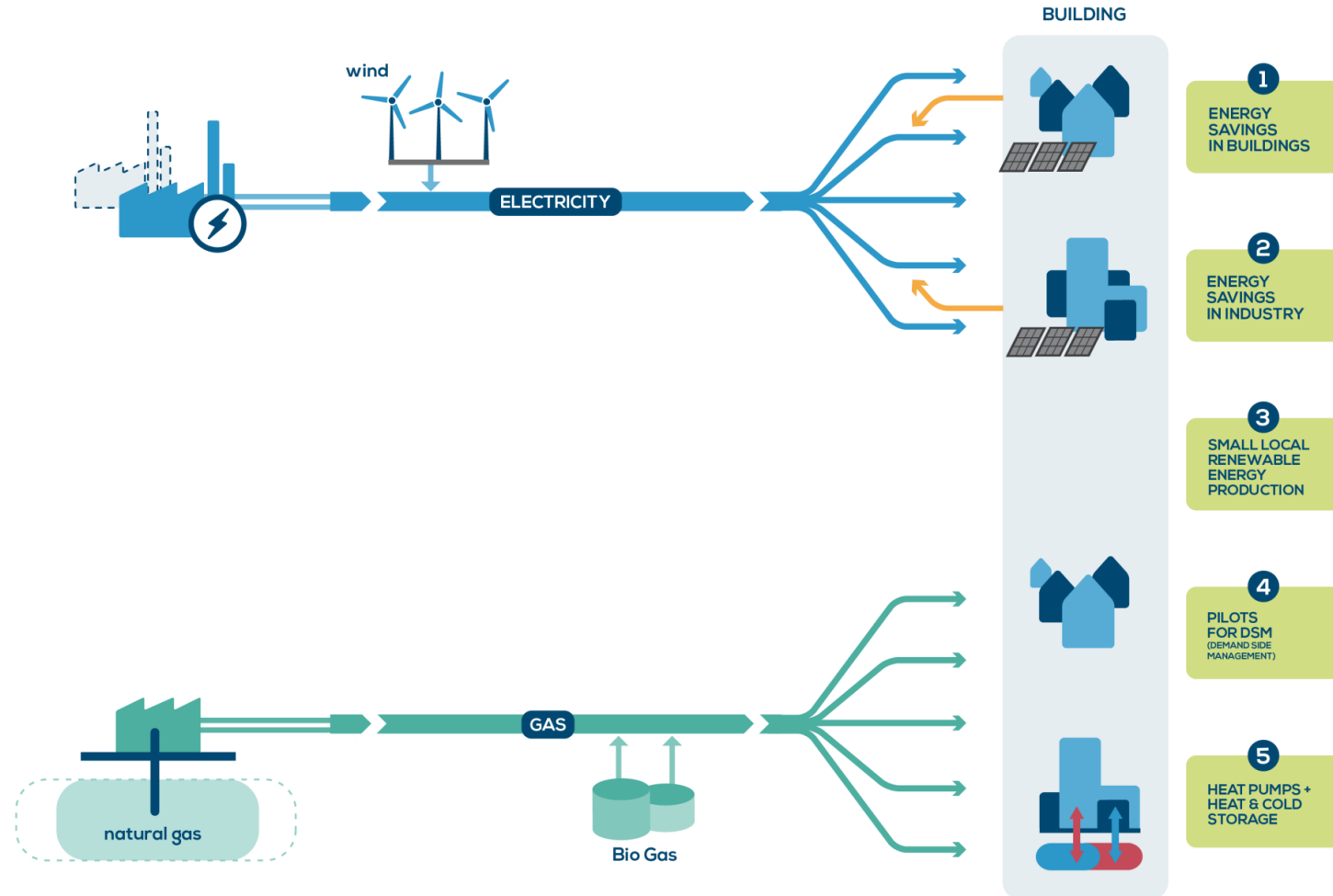

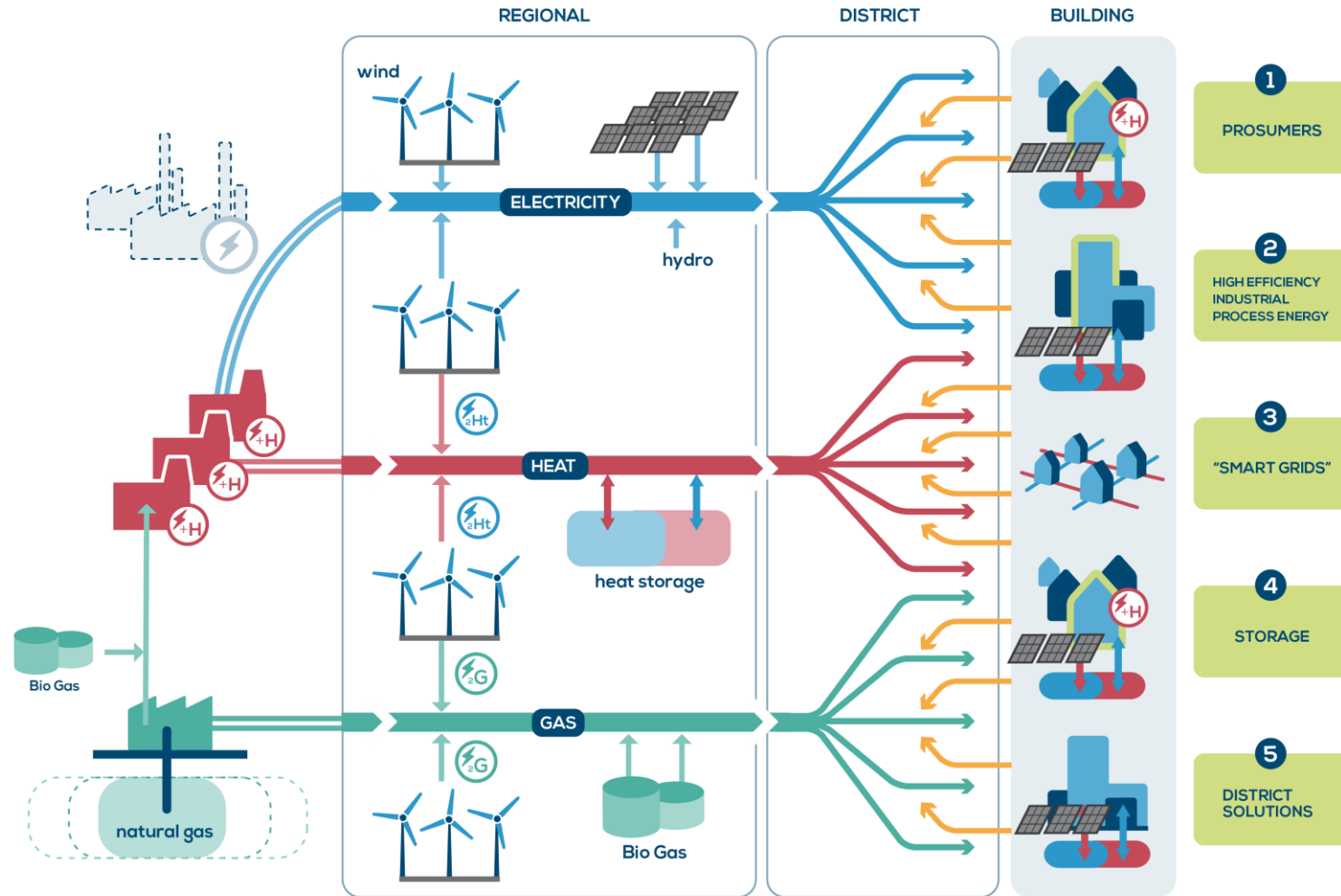
Aanleiding systeemstudie

- Huidige problemen met elektriciteitsnet (vraag in Middenmeer, aanbod zon en wind)
- Vraagstuk rond Noordzeekanaalgebied
- RES'sen worden opgesteld → kan het energie-infrasysteem de ambities faciliteren? Per wanneer?

Aanleidingen systeemstudie

Toekomstige systeem

Betrokken bij systeemstudie

- Opdrachtgevers: PNH, Haven Amsterdam, Gemeente Amsterdam, TenneT, Gasunie en Alliander.
- Opdrachtnemer: consortium o.l.v. CE Delft
- Overige betrokkenen:
 - Begeleidingscommissie met NZKG, EZK, RES-programmamanager → ca. 50 stakeholders (interviews, ateliers)
-

Scope systeemstudie

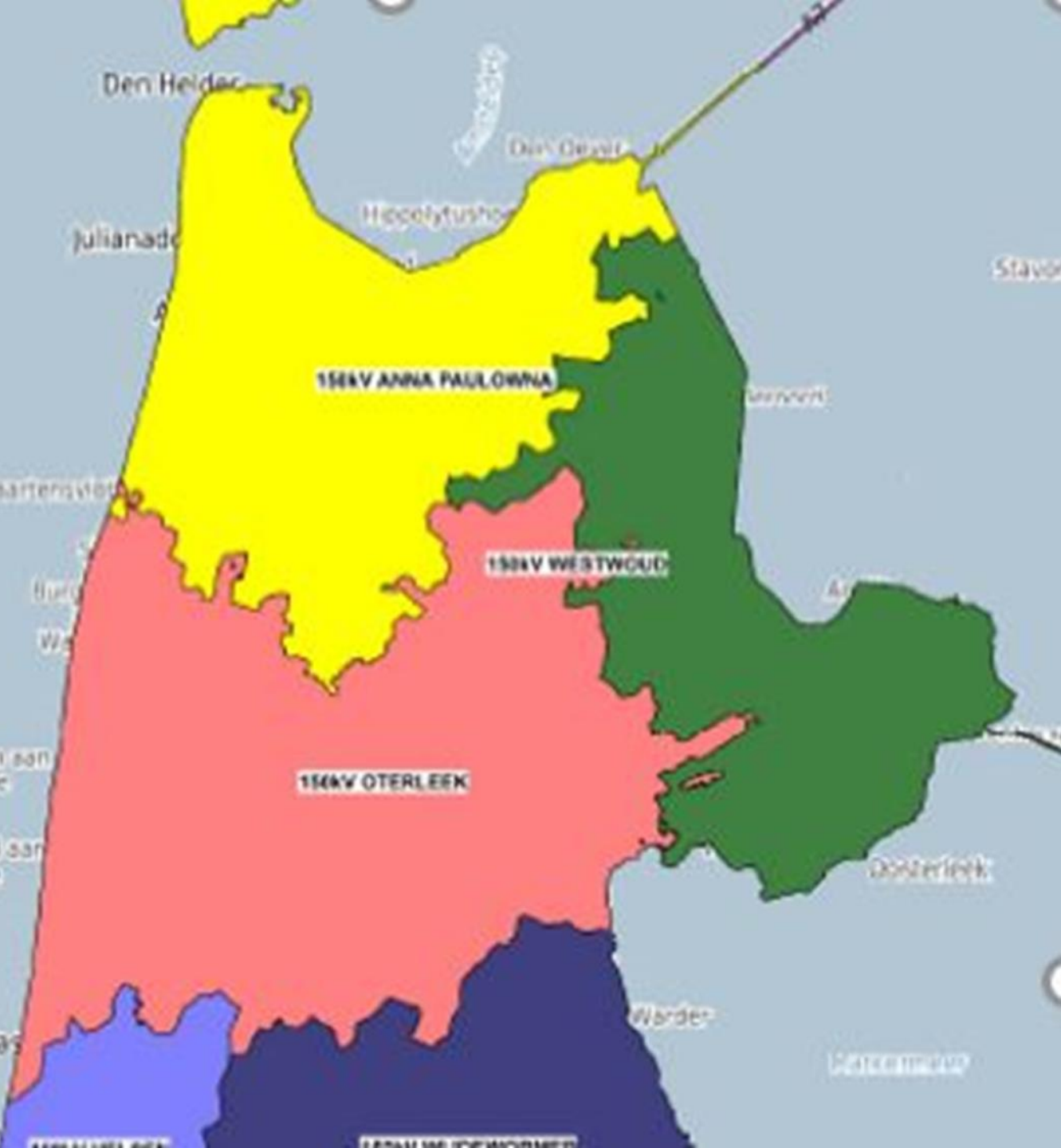
- Elektriciteitsnet
- Gasnet (uitbreiding cq inzet aardgasnetwerk voor groen gas, waterstof)
- Warmtenet
- Brandstoffen mobiliteit en transport
- CO₂-net

- Elektriciteit staat centraal → indien daar knelpunten, kunnen andere energiedragers wellicht oplossingen bieden.

Inzichten uit systeemstudie

- Knelpunten per type netwerk op kt/mt/lt
- Oorzaken (per knelpunt)
- Oplossingsrichtingen (per knelpunt)
- Belemmeringen voor oplossingen

- Wat betekent e.e.a. voor NH-Noord, NH-Zuid en NZKG?
→ aanbevelingen

Elektriciteitsnet

- Vlekken = Voedingsgebieden 150 kV-stations
- In veel voedingsgebieden worden op korte of middellange termijn capaciteitsproblemen verwacht
- Sommige knelpunten bestaan nu al

Oplossingen

- Standaard optie: verzwaren netwerk (stations, verbindingen)
- Ruimtelijke vraag- en aanbodsturing (bijv. datacenters, zon/wind, woonwijken met elektrische warmtepompen)
- Aansluiten met lagere zekerheid → onderhoud, storingen
- Innovatieve technieken → meer transportcapaciteit (bv. supergeleidende kabels)
- Flexibiliteit creëren d.m.v. opslag
- Conversie naar andere energiedrager (waterstof of warmte en omgekeerd)

Belemmeringen

- Tijdspad / gebrek aan arbeidscapaciteit / geen fysieke ruimte aanwezig / hoge grondkosten
- Conversie naar andere energiedrager (waterstof of warmte) / wetgeving → geen sluitende business cases / keten niet gereed
- Ruimtelijke sturing op vraag en aanbod → maatschappelijk of economisch gevolgen
- Belemmerende wetgeving
- Geen integrale afweging bij gebiedsontwikkeling vanuit provincie en gemeenten

Hoe verder?

- Oplevering begin juni
- Bouwblok voor RES'sen, NZKG → daar de keuzes gemaakt

Vragen en gesprek

Aan de slag: serious gaming!

Jeske Zonneveld

Nadine Troost

Tim de Jong

Franka de Vilder

Jet ten Voorde (introductie)

Generation Energy

De ondertekening van het Klimaatakkoord is het startsein voor het maken van de Regionale Energie Strategie Noord Holland Noord (RES NHN) samen met stakeholders en de samenleving. Komend jaar gaat de regio NHN aan de slag om zelf te bepalen hoe, met wie en waar de energietransitie wordt vormgegeven.

Afsluiting & vervolg

